ד א מיי' פ"ה מהלכות שותפין הלכה י' סמג עשין סי' מוס"ע י"ד סי' קמז סעיף ג: טור ש"ע ח"מ סי' קטו סעיף ג: ומוס"ע ח"מ סי' קט:

ה ב מיי' פ"ד מהלכות בכורות הלכה ג: טוש"ע י"ד סי' שכ סעי' ג:

ג"ל דאייר לעובדא

[עיי' תיסב כתוס' תענית מז: ד"ה וולמא ותוספות ע"ז מז: ד"ה לאמא]

שיטה מקובצת

מאי לאו אעבר קאמר דקנסים אותו לפדותו דלא יפה עשה שסכר לעובר כוכבים ונותן דמי העובר לכהן וקאי אגותן לעובר כוכבים בקבלה שיחלוקו הולדות ולא קאי אבהמה כי אם אעובדה ובהמה כולה דישראל היא ג) ובהמה ד ס ם ק י ע' שאינה שוגבת בשבת א"נ דס"ל דמוכר בהמה לעוברה דמבעיא לקמן אי אסור אי מותר בין לר"י בין לרבנן ס"ל דאסור ושאם בהמה קאסר אינו רשאי ומיירי בנותן בהמה לעובד כוכבים בקבלה בין מעוברת בין אינה מעוברת: ב) וחכמים אומרים כ"ז שיד עובר כוכבים באמצע וכו' · וא"ת אמאי הביא כאן דברי חכמי' ותרמ"ל דעיל ופי' התוס' דבעי להביא לאחר מכאן ולפי' דבריהם הביאו לאחר שסיים כל בעיותיה · אכן נראה לתר"פ ז"ל דהקו"א דקדק בר בר דרוקא לענין האבעיא הראשונה דאינ' אלא לר"י משום הכי לא מייתי דברי חכמים אבל זאת הבעיא היא לרבנן כמו לר"י משום הכי מייתי דברי חכמים לאשמועינן דדוקא להאי מלתא פליגי רבנן עליה דר"י דרבנן פטרי בבכורה ור"י מחייב אבל לגבי קנסין אינו וכו' לא פליג עליה · גליון:

ג) גרסה דס"ל לא אכנסה ומייתי נמוקן בכמה לפמומה דמפקיע מקרו אמה אלינס שונתת בשבת וכו' ·

[ועיי' תיסב תוס' מגילה כח: ד"ה מיתי ותוס' סנהדרין סג: ד"ה אסור]

מאי לאו אעובר · פי' ואיירי בבהמה מעוברת · לא אבהמה פי' ולא איירי בעובר אלא בבהמה לעוברה וכן משמע לקמן גבי בעיא דבהמה לעוברה מהו וכעי' למיפשט מהכא דאסור דקאמר מאי לאו אבהמה ש"מ דאי אבהמה קאי איירי בבהמה לעוברה ולכאורה לא איירי בבהמה לעוברה דא"כ מאי פריך והא דמיו קתני לימא דקאי אעובר וכי תימא דמשמע ליה דקאי אבהמה א"כ לקמן נמי לידון הכי אלא איירי בבהמה לפטומה כדמסיק לקמן "לעובדה: **דלא** מקבלת זכר · לא מעטם טרפות מדאמר פרק אלו טריפות (חולין דף מז:) גבי ר"ש [בן אלעזר] שהיה עסקן בדברים ודילמא קסבר ר' יהודה טריפה יולדת ומשכחת ולית ספרים דלא גרסי יולדת אלין דוקא אם בולדה אלא בהמה אמשכחת ומ"מ מסתבר הכא דאפילו מן האלכוסה ולמטה אבי רבי יהודה משום דלא מקבלה זכר*:

ולטעמיך המשתתף לו כו' · מקבלה לא אייך להקשות דמיסתר משום שותפין דלא אתי בקבלה כל כך לידי שבועה ודוקא נקט שותפות אבל אתר מצא ומקן לא אסור: **אסור** לאדם שיעשה שותפות עם העובד כוכבים · הא דתניא פ"ק דמסכת ע"ז (דף כב:) ישראל ועובד כוכבים שקבלו שדה בשותפות וכן עובדא דעובד כוכבים טוטל שני עגלה וישראל טוטל שני היתר ואמר פרק הזרוע (חולין דף קנג:) המשתתף עם עובד כוכבים צריך שיקשום כל הני עובדא פליגי אחטה דשמואל: **שמא** יתחייב לו עובד כוכבים שבועה · מכאן אוסר רביו שמואל קבלת השבועה מק"ו וא"ת מתיר מפני שהוא כמגיל מידם כדתניא פ"ק דמס' ע"ז (דף ז:) מלוה על פה גובין מהן מפני שהוא כמגיל מידם אע"ג דאינו ומודה ויש לחלק בין ספק לודאי עוד מייתי ר"מ ראיה מהגיל דפרק [בתרא] דמגילה (דף כח:) דאמר אבוה בר איסי תיסי לי דלא עבדי שותפות עם עובד כוכבים ואי אסור מאי רבותיה וכן פר"ת שלא היו מזהרים משום שבועות מדאמר פרק כל כתבי (שבת דף קיח:) תיסי לי דקיימית ג' שבועות משמע שכולן לא היו מזהרים בהן עוד פר"ת בזמן הזה כולן נשבעים בקדשים ואין מוסיפין בהם אלהות ואע"פ שמזכירין [עמהם] שם שמים *וכוותם [לד"ל] מ"מ] אין זה [שם] שבועת כוכבים כי דעתם לשם עושה שמים ואחרן ואע"ג שמשתתף ש"ש ודבר אחר אין כאן לפני עור לא תתן מכשול דבני נח לא הוזהרו על כך ולדידן לא אסכמן איסור בגרס שיתוף*: **דעיקר** מכירה · פרש"י דעיקר איסור הוא המכירה משמע שרולה לומר שעיקר האיסור הוא המכירה וקשה הא שותפות לא מיתסר משום מכירה אלא כדאמרה דשמואל וא"ל עיקר איסור דספסוק הוא מכירה כדתנן פרק קמא דמס' ע"ז (דף יד:):

[המס' מנחות מ: מגילה כח: ד"ה מיתי ותוס' סנהדרין סג: ד"ה אסור]

ו) מאי לאו אעובר לא אבהמה והא דמיו קתני תני דמיה והא נותן כל דמיו לכהן קתני ואי בהמה כהן מאי עבידתיה הכא במאי עסקינן כגון דיהיב ליה בהמה מעברתא לפטומה דמיגו דקנסינן ליה אבהמה קנסינן ליה אעובר אמר רב אשי ת"ש *רבי יהודה מתיר בשבורה מפני שאינה יכולה להתרפאות הא יכולה להתרפאות אסר והא עובר נמי כיכול להתרפאות דמי שמע מינה ואיכא דמתני לה אמתני' והמוכר לו אע"פ שאינו רשאי לימא מתני' דלא כרבי יהודה דתנן רבי יהודה מתיר בשבורה אפילו תימא רבי יהודה שבורה לאו היינו אורחיה עובר היינו אורחיה: ת"ש רבי יהודה אומר המקבל בהמה מן העובד כוכבים וילדה מעלין אותו בשויו ונותן חצי דמיו לכהן והנותן לו בקבלה אע"פ שאינו רשאי קונסין אותו עד עשרה בדמיו ונותן כל דמיו לכהן מאי לאו אעובר לא אבהמה והא דמיו קתני תני דמיה והא נותן כל דמיו לכהן קתני ואי בהמה כהן מאי עבידתיה הכא במאי עסקינן כגון דיהיב בהמה מעברתא לפטומה דמיגו דקנסינן ליה אבהמה קנסינן ליה אעובר אמר רב אשי ת"ש ר' יהודה מתיר בשבורה מפני שאינה יכולה להתרפאות הא יכולה להתרפאות אסור והאי נמי כיכול להתרפאות דמי שמע מינה איבעיא להו מכר בהמה לעובריה מאי תיבעי לר' יהודה תיבעי לרבנן תיבעי לרבי יהודה עד כאן לא קא שרי ר' יהודה אלא בשבורה דלא אתיא לאיחלופי אבל שלמה דאתיא לאיחלופי אסר או דלמא ומה שבורה דפסקה מיניה וכל שכן שלמה דלא פסקה מיניה תיבעי לרבנן עד כאן לא קאסרי רבנן אלא בשבורה דפסקה מיניה אבל שלמה דלא פסקה מיניה שרו או דלמא ומה שבורה דלא אתיא לאיחלופי אסרי וכל שכן שלמה דאתיא לאיחלופי וטעמא דרבנן משום הכי הוא והתניא אמרו לו *לרבי יהודה והלא מרביעין עליה ויולדת אלמא משום עוריה הוא הכי קא"ל טעמא דידן משום דאתיא לאיחלופי בבהמה אלא את מ"ט שרית משום דאין יכולה להתרפאות כמאן דזבנה לשחיטה דמי והלא מרביעין עליה ויולדת וכיון דמרביעין עליה ויולדת משיהא לה ואמר להו לבשתלד דלא מקבלת זכר תא שמע והנותן לו בקבלה ולא קתני אע"פ שאינו רשאי וליטעמיך המשתתף לו דלא קתני הכי נמי דרשאי והא ו) אמר אבוה דשמואל אסור "לאדם שיעשה שותפות עם העובד כוכבים שמא יתחייב לו שבועה ונשבע לו בשם עבודת כוכבים שלו והתורה אמרה ז) לא ישמע על פיך אלא תנא מבירה והוא הדין לשותפות ה"ג תנא מבירה והוא הדין לקבלנות ומאי שנא מבירה דנקט דעיקר מבירה היא תא שמע ז) רבי יהודה אומר המקבל בהמה מן העובד כוכבים וילדה מעלין אותו בשויו ונותן חצי דמיו לכהן והנותן בקבלה אע"פ שאינו רשאי קונסין אותו עד עשרה בדמיו ונותן כל דמיו לכהן ז) וחכמים אומרים ב כל זמן שיד עובד כוכבים באמצע פטורה מן הבכורה מאי

ז) מאי לאו אעובר · פי' ואיירי בבהמה מעוברת · לא אבהמה פי' ולא איירי בעובר אלא בבהמה לעוברה וכן משמע לקמן גבי בעיא דבהמה לעוברה מהו וכעי' למיפשט מהכא דאסור דקאמר מאי לאו אבהמה ש"מ דאי אבהמה קאי איירי בבהמה לעוברה ולכאורה לא איירי בבהמה לעוברה דא"כ מאי פריך והא דמיו קתני לימא דקאי אעובר וכי תימא דמשמע ליה דקאי אבהמה א"כ לקמן נמי לידון הכי אלא איירי בבהמה לפטומה כדמסיק לקמן "לעובדה: **דלא** מקבלת זכר · לא מעטם טרפות מדאמר פרק אלו טריפות (חולין דף מז:) גבי ר"ש [בן אלעזר] שהיה עסקן בדברים ודילמא קסבר ר' יהודה טריפה יולדת ומשכחת ולית ספרים דלא גרסי יולדת אלין דוקא אם בולדה אלא בהמה אמשכחת ומ"מ מסתבר הכא דאפילו מן האלכוסה ולמטה אבי רבי יהודה משום דלא מקבלה זכר*:

ולטעמיך המשתתף לו כו' · מקבלה לא אייך להקשות דמיסתר משום שותפין דלא אתי בקבלה כל כך לידי שבועה ודוקא נקט שותפות אבל אתר מצא ומקן לא אסור: **אסור** לאדם שיעשה שותפות עם העובד כוכבים · הא דתניא פ"ק דמסכת ע"ז (דף כב:) ישראל ועובד כוכבים שקבלו שדה בשותפות וכן עובדא דעובד כוכבים טוטל שני עגלה וישראל טוטל שני היתר ואמר פרק הזרוע (חולין דף קנג:) המשתתף עם עובד כוכבים צריך שיקשום כל הני עובדא פליגי אחטה דשמואל: **שמא** יתחייב לו עובד כוכבים שבועה · מכאן אוסר רביו שמואל קבלת השבועה מק"ו וא"ת מתיר מפני שהוא כמגיל מידם כדתניא פ"ק דמס' ע"ז (דף ז:) מלוה על פה גובין מהן מפני שהוא כמגיל מידם אע"ג דאינו ומודה ויש לחלק בין ספק לודאי עוד מייתי ר"מ ראיה מהגיל דפרק [בתרא] דמגילה (דף כח:) דאמר אבוה בר איסי תיסי לי דלא עבדי שותפות עם עובד כוכבים ואי אסור מאי רבותיה וכן פר"ת שלא היו מזהרים משום שבועות מדאמר פרק כל כתבי (שבת דף קיח:) תיסי לי דקיימית ג' שבועות משמע שכולן לא היו מזהרים בהן עוד פר"ת בזמן הזה כולן נשבעים בקדשים ואין מוסיפין בהם אלהות ואע"פ שמזכירין [עמהם] שם שמים *וכוותם [לד"ל] מ"מ] אין זה [שם] שבועת כוכבים כי דעתם לשם עושה שמים ואחרן ואע"ג שמשתתף ש"ש ודבר אחר אין כאן לפני עור לא תתן מכשול דבני נח לא הוזהרו על כך ולדידן לא אסכמן איסור בגרס שיתוף*: **דעיקר** מכירה · פרש"י דעיקר איסור הוא המכירה משמע שרולה לומר שעיקר האיסור הוא המכירה וקשה הא שותפות לא מיתסר משום מכירה אלא כדאמרה דשמואל וא"ל עיקר איסור דספסוק הוא מכירה כדתנן פרק קמא דמס' ע"ז (דף יד:):

[המס' מנחות מ: מגילה כח: ד"ה מיתי ותוס' סנהדרין סג: ד"ה אסור]

ו) סנהדרין סג: ב) שמות כג ג) (סנהדרין סג:)

[ע"ז מ:]

רבינו גרשום

דכתיב תפדה בשה יכול לפרותו אפי' ברמים כדאמרינן באידך פירקא דלא באתת תורה להתמיר עליו אלא להקל עליו אבל שאר בכורות בהמה מחוורה אין פודין אותן בדמים אלא נותן הבכור לכהן ואם רצה הכהן למוכרו לו רשאי וס"פ נותן כל דמיו לכהן ולא סני בחצי דמיו משום דעיקר בהמה דישראל: מאי לאו · הא דקתני קונסין לאו אעובר קאי ומשום דאינו רשאי אלמא דר' יהודה סבר דאאבור למכור עובר לעובד כוכבים הואיל דהיינו אורחיה: אבהמה בהמה עד עשר בדמיו נותן כל דמיו לכהן ולא קתני · דמשמע דמי עובר · תני דמיה · דמשמע של בהמה: אם בהמה קא בעית למימר כל דמיה: כהן מאי עבידתיה בבהמה עצמה אמאי היב ליה כל דמיה · אלא לאו אעובר קאי: לא לעולם בבהמה דמוכרין לעובר לעובר כוכבים דכשבור הוא והכא מאי שנא דקתני קונסין דמשמע נמי אעובר כגון דיהב ליה לעובר כוכבים בהמה מעוברת לפטומה דלכי סיפסמה לה ליובנו וליחלקו דמיה דהשתא אבבהמה נופה קנסי ליה ומינו דקנסי ליה כו' · והיינו נותן כל דמיו לכהן אבל בעלמא שרי לזובני לעובד כוכבים: והאי נמי כיכול להתרפאות דמי דלכשיגדיל חוי לפלאכה ש"פ דעובר אסור למכור לעובד כוכבים לר' יהודה: איבא דמתני לה · הא דר' יהודה אמתניתין ולא בעי לה מיבעיא: לימא מתני' דלאבר' יהודה דמרשרי

ר' יהודה בשבורה ח"ת דשרי נמי אעובר וכשבור דמי · אפילו תימא ר' יהודה · ובשבורה [שרי אסר] [הוא דשרי] דלאו היינו אורחיה כדאסר לעיל אבל בעובר אסר דהיינו אורחיה לפרוי כשבור עד שהוא בתעי אמו אבל לבסוף חוי למלאכה ואסור · מכר בהמה · שאינה מעוברה לעובד כוכבים לעוברה שהיו העוברין של שניהם: תיבעי לתרוייהו דהכא לא מוכרן לא בהמה עצמה ולא עובר דאסתי לא מיבעיא: בשבורה דלא אתיא לאיחלופי בשלמה · דלא מקבלה זכר · היכא דוכן בהמה לעוברה בפכירה שלמה אחריתי שלא לעוברה לחלופין ואסר: או דלמא ומה שבורה דפסקה מיניה דלחלופין מוכנה לעובד כוכבים דאע"נ דאיכא למיחש אמו מכירה חלופה אחר דשלמה אפי' הכי שרי; וכ"ש שלמה לעוברה דלא פסקה מיניה דלא מוכנה לגברי דשרי או דלמא לרבנן ומה שבורה דלא אתי לחלופי בשלימה אפי' הכי אסרי רבנן דלמא אתי לחלופי מכירה חלופה דשלמה אמו מכירה חלופה דהא וכ"ש שלמה לעוברה · דאתי לחלופי שלמה בשלמה ומיחש להלופין וקא ס"ד מאן דאסר (שלימה) [בהמה] לעובר' דלמא אתי לאיחלופי בבהמה אחריתי לחלופין וה"ת דאוסר נמי למוכרה לעובד כוכבים לגיזה ולחלבה דאיכא למיחש נמי דלמא אתי לאיחלופי הא מכירה דשלימה אמו שלימה אחריתי דחלופין; ומעם דרבנן משו"ה יומי מצאת אמרת דהאי דקא אסרי רבנן בשלימה משום דאתיא לאיחלופי ומי תלי סעמא בשבורה והא מרביעין עליה ויולדת; ונמצא בבהמה (נופה) [נסה] שלמה מכר לו אלמא דמעמייהו דרבנן דאסרי משום עוכר הוא משום דאסור לעובד כוכבים ולא משום איחלופי יכיון דלא הישיגון לאיחלופי אלא משום עובר ש"מ לגיזה ולחלבה שרי בשבורה ולעולם מעמא דרבנן דחיישי לאיחלופי וחם הכי אסרי לגיזה ולחלבה הכי קאמרינ ליה וכו' ס"מ קא שרית בשבורה כמאן דזבנה נחליה לשחיטה דמי דמיד נוחרה וליכא דירע דזבנה לעובד כוכבים ולא אתי לחלופי מכירה חלופה דהא מיד נוחרה וליתה בעין ודאי ליכא למימר הכי דמיד נוחרה(אבל אם) [דהלא] משהי לה כדי להרביעה שתלד וכיון דמשהי לה אתי לחלופי אמו מכירה חלופה ואמאי קא שרית הא אינו נוחרה;ואמר להן ר' יהודה לכשתלד·כלומר כשתראו שום שבורה בעולם שיולדת תימהי לי ס"מ שרית בשבורה דהאי אינה יולדת: דלא מקבלת זכר · משום דשבורה היא ואינה יכולה לטובלו הלכך שרי ר' יהודה דלא חייש דלמא משהי · לה לצורך וולדות · אבל שלמה לעובריה לר' יהודה עדיין תיבעי לך: ולא קתני אגותן לו בקבלה אע"פ שאינו רשאי מדלא תני הכי ס"מ דמכירא לתר לרבנן דמוכר בהמה לעובר בקבלה היינו למחצית שבה וולדות והיינו בבהמה לעובריה: וליטעמיך המשתתף· דלא קתני אע"פ שאינו רשאי הכי נמי דרשאי להשתתף: ולא ישמע על פיך · שלא תבקש בפיך שישבע לך בעבודה זרה שלו: אלא תנא במכירה אע"פ שאינו רשאי וה"ת לשותפות· דאינו רשאי להשתתף לו וה"ת בקבלנות דאינו שיש לו שום חלק בזה בקבלנות דמוכר בהמה לעובר דאסור לרבנן;ומאי שנא מכירה דנקט דעיקר מכירה קתני אע"פ שאינו רשאי דעיקר איסורא בכירה היא להכי תנא בה דאינו רשאי וה"ה לבולדות: שיר העובד כוכבים באמצע שיש לו שום חלק בזה

מאי

מאי נלא לאעובר · כסן מאי עבידתיה · בבהמה מאי נלא לאעובר · קאמר דאיכא נלא בבהמה לעוברה ולא ולאי לאעובר · נלא · לעולם מהכא לא תפשוט דהכא במאי עסקינן כגון דיהיב ליה בהמה מעברתא לפטומה ולימול תלי הסכא בין בפשוט בין בוולדות דמיגו דקנסינן וכו' אבל לא זכין ליה תורה אור עובר למודיה לא: **שלינה יכולה לפרפאות** · ולעשות מלאכה בשבת: **מפיר בשבורה** · ועובר דומיא דשבורה: **שיינו אורחיה** · ולא שבור הוי: **בהמה לעובריה** · כגון שעדיין לא נתעברה ומכר לו כל הוולדות שעתידין להתעבר ובהמה עצמה לא מכר לו: **מכו** · לקונסו לפדותה משום מוכר בהמה לעובד כוכבים: **דאמי לאיחלופי** · להמיר מכירה שלמה: **דפסקה מיניה** · שלא שייר בה לעצמו כלום משמכרה: **וכ"ש שלמה** · כי הא גוונא דלא פסקה מיניה שהרי שייר לעצמו גוף הבהמה ואי משום עוברין ליכא למיחש שהרי לא נתעברה עדיין ולא כלום מכר לו ולכשיבאו ברשות עובד כוכבים הם בחיים: **דפסקה מיניה** · ומכירה חלוטה היא ואתי לאחלופי ולהמיר מכירה חלוטה שלמה אבל הכא דלא פסקה מיניה שרי דלאו מכירה היא: **וכל שכן שלמה דאתיא לאחלופי** · במכירה חלוטה של שלימה אחרת: **משום שני טוא** · בתמיה דאיעבריך לן למיבעי: **עליה** · על הסברה: **אלמא טעמא דרבנן משום עובדין** · תיפשוט מינה דלרבנן אסור למכור לעובד כוכבים בהמה לעוברייה ולר' יהודה מותר: **לעולם טעמא דרבנן משום איחלופי** · ואיעבריך למיבעי כיון דלא פסקה מיניה ליכא למימר לא אתי לאיחלופי במכירה גמורה והכי קאמרי ליה רבנן לר' יהודה: **כמאן דזבנה לשחיטה דמי** · וליכא למיחש לאיחלופי דמאן דחזי ידע דלא מזבן ליה אלא לשחיטה ולא אתי *לזבוני בהמה שלא לשחיטה: **משום לב** · לעורך וולדות ומאן דחזי לה בכית העובד כוכבים לסוף שבה אם אם סבר מותר למכור בהמה לעובד כוכבים שלא לשחיטה: **פ"ש** · ממתני': **ולא קתני אע"פ שאינו רשאי** · אלמא מותר למכור בהמה לעוברייה דהא קבלה מכירה לעובדין היא אתי מולק העובד כוכבים אלא בוולדות דקס"ל דלא פליג עובד כוכבים בשבת פטימת בהמה: **על פיך** · בהגרמת פיך: **אגא במכירה** · אינו רשאי והוא הדין למולהו: **ומאי שנא מכירה דנקט** · בה אינו רשאי ולא נקטיה בחדא מהך: **דעיקר מכירה היא** · עיקר איסורא הוא מכירה בהמה: מאי

ע"ז טו:

ע"ז מ:

ע"ז מ:

מסורת הש"ס

[ע"ז מ:]

מאי לאו אבהמה לא אעובר דיקא נמי דקתני קונסין אותו עד עשרה בדמיו שמע מינה מסייעא (ליה) לריש לקיש *דאמר ריש לקיש *המוכר בהמה גסה לעובד כוכבים קונסין אותו [ו] עד עשרה בדמיה דוקא או לאו דוקא תא שמע *דאמר רבי יהושע בן לוי [ז]המוכר עבדו לעובד כוכבים קונסין אותו עד מאה בדמיו שאני עבד דכל יומא ויומא מפקע ליה ממצות ואיכא דאמרי אמר ריש לקיש [ח] המוכר בהמה גסה לעובד כוכבים קונסין אותו עד מאה בדמיה תנן והנותן לו בקבלה אף על פי שאינו רשאי קונסין אותו עד עשרה (ט) בדמיה מכירה פסקה מיניה קבלנות לא פסקה מיניה דוקא או לאו דוקא תא שמע דאמר ר' יהושע בן לוי המוכר עבדו לעובד כוכבים קונסין אותו עד עשרה בדמיו שאני עבד דלא הדר ליה בהמה מאי טעמא משום דקא הדרא ליה ניקנסיה טפי חד אלא עבד מילתא דלא שכיחא היא וכל *מילתא דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן : וחכמים אומרים כל זמן שיד העובד כוכבים כו' : אמר רבי (י) יהושע ושניהם מקרא אחד דרשו °כל בכור [י] רבנן סברי בכור מקצת בכור משמע כתב רחמנא כל עד דאיכא כוליה ורבי יהודה סבר בכור כוליה בכור משמע כתב רחמנא כל דאפילו כל דהוא איבעית אימא דכולי עלמא בכור רובא משמע מר סבר כלל משמע למלויי אתא ומר סבר לגרועי אתא וכמה הדא שותפות של עובד כוכבים ותהא פטורה מן הבכורה [יא]אמר רב הונא אפילו אזנו מתקיף לה רב נחמן ולימא ליה שקיל אזנך וזיל איתמר רב חסדא אמר דבר שעושה אותו נבלה ורבא אמר דבר שעושה אותו טריפה במאי קמיפלגי בטריפה חיה למאן דאמר דבר שעושה אותו טריפה [יב]קסבר *טריפה אינה חיה ולמאן דאמר דבר שעושה אותו נבלה אבל טריפה חיה אמרוה רבנן קמיה דרב פפא הא דרב הונא ורב חסדא ורבא לא פליגי הא בו הא באמו אמר להו רב פפא מאי שנא בו דבעינן כל בכור וליכא [יג]אלא לא שנא מתקיף לה מר בר רב אשי מאי שנא מנפלים דאף על גב דלאו בני חיותא נינהו [יד]דאמר מר °פטר שגר בהמה שגר בבהמה התם כיון דלא עריבו בהו חולין קרינא בהו בבהמה כל בכור הכא כיון דעריבו בהו חולין לא קרינא בהו כל בכור ר' אלעזר לא על לבי מדרשא אשכחיה לרבי אסי א"ל מאי אמור רבנן בי מדרשא א"ל הבי

מ"ש מנפלים · תנ"ג דהתם ו) כתב קרא הוה לן למילף מהתם לו נפלים נילף מטותפות דכתיב כל בכור ונכוה כל הדרשות בענין אחד : *) (ועי' תוס' סנהדרין עת. ד"ה סהוה) אלא

ו מ' מיי' פ"ב מהלכות שכנים הלכה ג סמג לאוין סה טוש"ע י"ד סי' קנא סעיף ד:

ז ב מיי' פ"מ מהלכות עבדים הל' ו טוש"ע י"ד סי' רסז סעיף ס:

ח ג מיי' פ"ד מהלכות בכורות הל' ו סמג עשין קמה טוש"ע יד סי' סכ סעיף ד:

ט ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:

דהוו עניין אחד ל"ק

כמאנחי מקלת ל"ק

[סנהדרין עת.]

הגהות הב"ח

(א) גמ' עד עשרה כדמיו מכיכה : (ב) שם אמר כ' יוחנן דאיכם מקבלת אחר : (ג) רש"י ד"ה וכ' מסרה לאחר וכו' לא תמיב דעובד כוכבים אלא : (ד) ד"ה לא פליגי וכו' פליגי ס"ד ומת"כ מ"ס בו אם יש :

שיטה מקובצת

א) עד עשרה בדמיו דוקא אי לאו דוקא. פ"ה דלאו דוקא דלא קנסי' ליה כולי האי ושמא טפי נמי קנסי' ליה וכו' ולג"נ דאיך בתחפץ אי אמרינן לאו דוקא דלא קנסי' כולי האי הא"כ הא דקתני עד עשרה ליתא ועוד מאי האי דמשני שאני עבד וכו' דלא לאידך נמי דמיתי סייעתא ת"ש דהוי דוקא סבר שפיר מעמא דעבר מפקי' ליה מצות דמשום הכי אמרינן בבהמה עשרה ובעבד מאה לחכי נראה לרי"ל לפרש דאפי' מפי מעשרה קנסינן ומייתי ת"ש המוכר עבדו וכו' והוה ס"ד דבהמה ועבד שוין וא"כ עד עשרה לאו דווקא דהכא אמר' מאה דוקא והן שוין ודחי לעולם איסא לך הכא והכא דוקא דעבד קנסי' מפי משום דמפקי' ליה מצות : ב) המוכר בהמה כו' קונסין אותו עד מאה בדמיו דוקא אי לאו דוקא קנסי' ליה כולי האי ת"ש המוכר עבדו לעובד כוכבים קונסים אותו עד עשרה בדמיו וכיון דבעבד נמי דמפקי' ליה מצות אם אמרינן רק עשרה כ"ש בבהמה ואם כן לאו דוקא • ונראה למרי שיחיה דוקא אי לאו דוקא. ולא דלא קנסי' ליה דאלו דוקא דלא קנסי' ליה כולי האי ושמא טפי נמי קנסי' ליה וכו' ולג"נ דאיך בתחפץ אי אמרינן לאו דוקא דלא קנסי' כולי האי הא"כ הא דקתני עד עשרה ליתא ועוד מאי האי דמשני שאני עבד וכו' דלא לאידך נמי דמיתי סייעתא ת"ש דהוי דוקא סבר שפיר מעמא דעבר מפקי' ליה מצות דמשום הכי אמרינן בבהמה עשרה ובעבד מאה לחכי נראה לרי"ל לפרש דאפי' מפי מעשרה קנסינן ומייתי ת"ש המוכר עבדו וכו' והוה ס"ד דבהמה ועבד שוין וא"כ עד עשרה לאו דווקא דהכא אמר' מאה דוקא והן שוין ודחי לעולם איסא לך הכא והכא דוקא דעבד קנסי' מפי משום דמפקי' ליה מצות : ג) המוכר בהמה כו' קונסין אותו עד מאה בדמיו דוקא אי לאו דוקא קנסי' ליה כולי האי ת"ש המוכר עבדו לעובד כוכבים קונסים אותו עד עשרה בדמיו דוקא אי לאו דוקא דל

עין משפט נר מצוה

אלא לאו משום דהוה ליה שרוע · ושיני לא הוי מומא וא"ת אם כן קשה טפי לר' יוחנן דאמר לעיל כיון דאישתני הוי מומא *דהכא דייקינן שתיהן גדולות הוי שינוי ולא תביב מומא ויש לומר הכא לעיל שינוי תמוך טפי משתיהן גדולות או שתיהן קטנות: מסורת הש"ס

דקא מפקע להו מקדושתייהו · מה שאין מהרין עכשיו ואע"פ שנעגם רב מרי פר"ת רב מרי נעגם לפי שהיה מקנה לזו על עובר ואיכא הפקעה בגוף העובר אבל הקנאה באם שריא ואע"ג דאין ספרים דגרסי לאזנה לשון נקבה היינו משום דקאי אתיובתא והכי נמי אסר לה בגיזה ועבודה וא"ת לקמן פ"ט (דף נג.) דפריך גבי מעשר בהמה *ואינו טהג בזמן הזה דלא ליתי לידי תקלה אי הכי בכור נמי לא לנהוג בזמן הזה משום תקלה ומשני אפשר כדרב יהודה אמאי לא משכחת תקנה באמהות כדפרישית י"ל התם יש לדאיכא תשם תקלה ויש להם לתקן בלא הפקעה מהכן שיעשה כדרב יהודה לא רצו לתקן שיעשה לעולם כך ע"י הפקעה ומיהו אי עבד עבד אי נמי בימי רב מרי היו בקיאין להטיל מום בבכור קודם שילא לעולם אסור לעשות ע"י הפקעה אבל אם לא דלא בקיאין בכך מוטב להקנות לעובד כוכבים קודם שיצא לידי תקלה כדמשמע פ' בתרא (לקמן דף נג.) דאי לאו משום דאפשר כרב יהודה היה לנו לתקן להקנות לעובדי כוכבים ואם דלא בקיאין הוי כלא אפשר *(ואפי' בהא דרב יהודה בפרק אין מערימין) דאסור מן הדין גזירה דלמא מפיק לא דאמר קודם שיטול בו מום אי לאו משום דרב יהודה עדיפא להטיל בו מום קודם שילא לעולם כי היה צריך להשהותו עד שיטול מום מעצמו וגרלה דבהקנאת אזן לחוד שרי דק"ל כרב הונא מדקאי ר' יוחנן כוותיה ואמר אפי' מום קל וכב מרי נמי דמקנה אזניהו לא נעגם אלא משום הפקעה ולקמן פ' בתרא (נ"ז סס) פריך לקיימה להו לאודנייהו לעובד כוכבים ולכל היותר מותר ע"י הקנאה בדבר שנעשה אותה עדיפה לו כגילה ולאחיד ליטנא מפרש שנעגם רב מרי משום דידע לאקנויי כ"ע לא יהבי וסברי רב מרי מילתא בעלמא הוא דעבד ואתי לידי תקלה יש לפרש נמי רב מרי שהיה בקי בדרב יהודה ליה למיעבד בקנין דאתי למיטעי אבל לדידן לא ג) אפשר בענין אחר עוד פר"ת רב מרי *שהיה מקנה אזן עובר לעובד כוכבים הוי דבר שלא בא לעולם אלא היה מקנה בהמה לאזני עובר כמו דקל לפירותיו וטעה אינם ואמר אזני עובר היה מקנה כמו פירות דקל ואתי לידי תקלה אבל כי מקנה אזני בבהמות שרי אלא אתי למיטעי ולפי' הקונטרס לא יתכן לפרש כן שפירש רב מרי היה יודע להקנות קנין גמור לטעות מעות מן העובד כוכבים דעובד כוכבים לא קני אלא בכסף כדאמר לקמן פ"ב (יג.) וסברי מילתא בעלמא הוא דעבד ואיכו טוטל דמים ומיהו לפי דבריו לא היה לו להזכיר ראיה (מלקמן) ד] דאדרבה לר' יוחנן דאמר דבר תורה מעות קונות דרים לה לקמן (דף יג:) מיד עמיתך בכסף הא לעובד כוכבים במשיכה וכרבי יוחנן [קי"ל]: **כהנים** ולויים פטורין עלמן מק"ו · וא"ת בלא ק"ו תיפוק ליה מהוך קונטרוקוס הסר דמשני (לקמן ה:) תוספ ג' מאות בכורים היו ואין בכור מפקיע בכור משום דדין תיפקיע של עלמו ס"מ דשל עלמו מיהא מפקיע *ל"ל אי לאו ק"ו מלינו לאוקמי לאוקמי אותן ג' מאות בכורות היו והולכו פדיון וכי תימא א"כ למנינו בהדי שלשה ובנים ומאתים העודפים מני למימר לא *הוחזק הכסוב למעות אלא דישראל לאודייהו

*) הבי אמר רבי יוחנן אפי' מום קל והדתנן *רחל שילדה מין עז ועז שילדה מין רחל פטורה מן הבכורה ואם יש בו מקצת סימנין חייב מום קבוע הוי לשחוט עליו בשלמא מום קל קא משמע לן כדרב הונא ולאפוקי מדרב חסדא ורבא אלא מום קבוע מאי קא משמע לן דבין דאישתני הוה ליה מומא *ופיו דומה כשל חזיר הרי זה מום וכי תימא התם נשתנה בדבר שאין במינו קדוש בבכורה הכא נשתנה בדבר שבמינו קדוש בבכורה הא נמי תנינא *עינו אחת גדולה ואחת קטנה ותנא גדולה גדולה כשל עגל וקטנה קטנה כשל אווז בשלמא קטנה כשל אווז אין במינו קדוש בבכורה אלא גדולה כשל עגל יש במינו קדוש בבכורה אלא לאו משום דאמרינן כיון דאישתני הוה ליה מומא לא משום דהוה ליה שרוע הכי נמי מסתברא דתנן *מומין אלו בין קבועין בין עוברין פוסלין יתר עליהן אדם עיניו שתיהן גדולות שתיהן קטנות גבי אדם הוא דכתיב °איש איש מזרע אהרן דבעינן איש שוה בזרעו של אהרן ג) אבל בהמה שתיהן גדולות שתיהן קטנות נמי לא הוי מומא אחת גדולה ואחת קטנה מאי טעמא אי משום שינוי אפילו שתיהן גדולות שתיהן קטנות נמי אלא לאו משום דהוה ליה שרוע לא לעולם אימא לך משום שינוי (ה) *שינוי הוי מומא ודקא קשיא לך אפילו שתיהן גדולות שתיהן קטנות התם אי מחמת בריותא תרוייהו בעי למיברא אי מחמת כחישותא יתירא תרוייהו בעי מיכחש ההיא גיורתא דהוו מסרין לה אדי חיותא לפטומה אתאי לקמיה דרבא אמר לה לית דחש *לה להא דרבי יהודה דאמר שותפות עובד כוכבים חייבת בבכורה רב מרי בר רחל הויא ליה ההיא חיותא הוה מקנה לאודנייהו לעובד כוכבים ואסר להו בגיזה ועבודה ויהיב להו לכהנים ובלאי חיותא דרב מרי בר רחל וכי מאחר דאסר להו בגיזה ועבודה ויהיב לכהנים אמאי מקנה להו לאודנייהו לעובד כוכבים דלמא אתי בהו לידי תקלה אי הכי מאי טעמא כלו חיותא דרב מרי משום דמפקע להו מקדושתייהו והאמר רב יהודה *מותר לאדם להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם התם מקדושת מזבח קא מפקע ליה מקדושת כהן לא מפקע ליה הכא אפי' מקדושת כהן קא מפקע ליה ואיבעית אימא רב מרי בר רחל ידע לאקנויי קנין גמור וחזי ליה איניש אחרינא ואזיל ועביד וסבר רב מרי מילתא הוא דעבד ואתי בה לידי תקלה: **מתני'** °כהנים ולוים פטורין מק"ו אם פטרו את של ישראל במדבר דין הוא שיפטרו את של עצמן: **גמ'** אינהו

*) ע"ל חוזקה

דלא מפקע ליה אלא מקדושת מזבח: ואי בעי תימא רב מרי נמי ב) מפקע להו מקדושת כהן דשותפות עובד כוכבים פטורה ומשום הכי כלאי חיותא דרב מרי בר רחל ידע לאקנויי קנין גמור לכל אדם אפי' שלא בפניו כגון על ידי בנו ובתו הגדולים דאית להו יד וזכו ליה לעובד כוכבים זכייה גמורה דאית ליה חלק בנויה וכו"ע לא ידעי דלא נמרי [דינא] ומאן דחזי ליה לרב מרי דמקני לעובד כוכבים אזיל נמי ומקני וסבר דאפי' ע"י בנו ובתו הקטנים יכול לאקנויי ועביד בהו דין דחולין ואתי לידי תקלה אינהו הכי כלאי חיותא דעל ידיה מבשלי אחרינא: הכהנים והלוים פטורים · מפרין פיטרי חמוריהן מק"ו אם פטרו וכו': קס"ד

*) **סבי אמר רבי יוחנן** · כי מדרשא דהאי חייב דקתני חייב ליתנו לכהן קאמר אבל למזבח לא קרב דהאי דלישתני הוי מום קבוע ועליו במזבח כבכור בעל מום שאסתמו כהן ואוכלו: **כדרב סונא** · דאמר אפי' אזנו של עובד כוכבים פטור ואף תאי נמי אמור בי מדרשא דתנן רחל שילדה כו' פטור מן הבכורה דכתיב אם בכור עז עד שיהיה הוא ובכורו עז: ואם יש בו מקצת סימנין דומין לאמו חייבת בבכורה ווהו החדוש דאמור בי מדרשא · דמום קבוע הוי האי נדמה אע"ג דיש בו מקצת סימן ונשחטה על זה המום ופטיל למובח: ואמר ליה רבי אלעזר בשלמא מום קל דאמר הייני חדוש דקס"ל דאמרינן אפי' אזנו: וכי תימא · האי משום הכי הוי מום דנשתנה בדבר שאין במינו קדוש בבכורה חזיר: הכא · בריחל שילדה דנשתנה בדבר שבמינו קדוש בבכורה ואפי' הכי הוי מום והיינו חדושיה: הא נמי תנינא · דהוי מום: לא · אי מהכא לא ילפי' דהכא לא משום מעם דאישתני הוי מומא אלא משום דכי הוי עינו גדולה כשל עגל הייני מום נמור דהיינו שרוע · ואפילו כל יתר כגמול דמי: ואי לאו דאמור בי מדרשא דשיני הוי מום קבוע מהכא לא שמעינן מיניה דהא שרוע הוי: הכי נמי מסתברא · דהאי משום שרוע הוא ולא משום שיני: דתנן מומים אלו · דקא חשיב התם: לא לעולם אימא לך · שיני הוי מומא ומהכא שמעינן: ודקא קשיא לך · אי משום שיני אפילו שתיהן גדולות נמי: התם · שתיהן גדולות או קטנות לא הוי מחמת שיני אלא או מחמת בריותא יתירא הוי תרוייהו גדולות או מחמת כחישותא הוי קטנות אבל הכא באחת גדולה ואחת קטנה לא הוי לא מחמת בריותא ולא מחמת כחישותא אלא משום שיני ואבתי מהכא שמעינן ליה והדרא קשיא לדוכתיה: דהוו מסרי לה אתאי עוברי כוכבים חיותא לפטומא משלה כדי שיהו חצים של זה: אתאי לקמיה דרבא · ופסרה מבכורה: הייא ליה התיא חיותא · עדר של בהמות: מקני לה לאודנייהו · דבכורותיו במעי אימו לעובד כוכבים דבתר דנולדו לא מצי מקני [דזכה בהן] כהן דהתצאה מרחם מקדש · ולא לפטרן מבכור הוה מחכיון דהא אפי' הכי הוה אסר ליה בגיזה ובעבודה ויהיב להו לכהנים אלא דאי לא ידע ישראל דבכור הוי ושחיט ליה ואכיל ליה דלא אתי לידי תקלה דהוו ליה חולין: וכלאי חיותא · ומתו בהמותיו (בעון) [מפני] שהיה מוציאן לחולין: אי הכי · כיון דכונינהו לטובה היוהה מ"ם כלאי חיותא משום כו': מותר להטיל מום בבכור · כדי שלא יבא בו לידי תקלה: קודם שיצא לאויר העולם · דבתר ש"יצא כולו אסור: ה) הם הכי. לישראל דרב מרי: התם · דרב יהודה משום הכי שרי (מש"ה)

הגהות הב"ח

(א) גמ' לעולם אימא לך משום שינוי הוי כ"ל וחיבת שינוי נמתק: (ב) רש"י ד"ה לא משום וכו' בבלמרו הוא דומה:

לא היה מקנה אזן עובר לעובד כוכבים דסוי ל"ק

שיטה מקובצת

ה) הבי א"ר יוחנן אפי' מום קל ועוד דהא תנן וכו' ואם יש מקצת סימנין א"ר יוחנן וכו' · נ"א ועוד א"ר יוחנן בבי מדרשא הא דתנן בפ"ב (פ') רחל שילדה מין עז ואב"ה עז פטור מן הבכורה דאינו קדוש אם בכורה היא דהו"ל נדמה ואמרי' לקמן אך בכור שור שיהיה דומה לאמו ואם יש בו מקצת סימנים שיהיה לאמו חייב: ב] וה"ל הגליון אבל בהמה שתיהן גדולות וכו' ופ"ה אחת גדולה ואחת בארם וכו'

מ"ם דהי מומא גבי בכור בהמה כדמפרש פ' על אלו מומין ומשום שנוי וכו' אלא לאו משום דהו"ל שרוע אבל בשתים גדולות שנוי לא הוי מומא דלא כרבי יוחנן דלעיל ודהי לעולם שנוי הוי מומא ומשום הכי פסלי' אחת קטנה ואחת גדולה אבל בשתים גדולות ליכא שנוי כדמסיק ואזיל אי מחמת בריותא וכו' · וכן נ"ל ומה שפירש רש"י והתוספות לא הבנתי עכ"ם: ג] אבל לדידן לא (אפי') [אפשר] בענין אחר עוד פר"ת וכו' וכן פי' בתוס' הוצונות ל"ל פירש הקונטרס ואב"א רב מרי וכו' קנין בשור כסף ותימה איך ישאו העולם בין קנין כסף למלתא בעלמא לכנ"ל דרב מרי היה מקנה אזני העובר ע"י משיכת האם ושפיר מקניא כדאמרי' משוך פרה לעובדה קנה המיא דדקל לפירותיו וכ"ע לא ידעי לאקנויי קנין גמור וסברי דמהני להקנות אזני העובר קודם עיבור האימהות ואמ"ה הוא דלא קני (דלא הוי) [דהוי] כמוכר פירות דקל עד שלא יבואו לעולם אבל דקל לפירותיו נקנה אף קודם שיבא לעולם וכן נמי פרה לעובדה אף קודם עבור האימהות והשתא ניתא שפיר שיש לשעות בזה ע"כ: ד] דאדרבה לר' יוחנן וכו' כר' יוחנן פוסק ר"ת (יבת יובתא) דף מ"ו נמי מסיק משיכה בעובר כוכבים קנה:

ו) מלמה דל"ל וה"ה נמי דיכול להקנות לו לעובד כוכבים ומ"ש כלו חיותא דרב מרי: ב) חולי ל"ל רב מרי נמי אף דאמקנא ליה מקדושת כהן נמי שרי דשותפות עובד כוכבים פטורה וכו':

אם

ועוד אם איתא. דדרשינן קל וחומר גבי בהמה מכבר בהמה מהורה דאיכא לויס דהא בהמה טהורה דילהו הפקיעה בהמת ישראל: **אלמא מגן כו'.** בפרק שני (נקמן דף יג.) **: אלא אמר רבא.** נבי בהמה לא דרוש רבנן קל וחומר מדלעיטריך לאקושי בכור בהמה לבכור אדם דכל שאינו בבכור אדם דין תורה אור

אינהו פטרי אדם אדם פטר בהמה בהמה ומעמר מינה גבי בהמה [ג] לא אחייה לעמר דבכורה פטרה דכתיב °קח את הלוים תחת בכור בבני ישראל ואת בהמת הלוים תחת בהמתם אמר אביי הכי קאמר כהנים ולוים פטורין בהמתם מקל וחומר [ד] אם הפקיעה בהמתם של לוים בהמה של ישראל במדבר דין הוא שתפקיע את של עצמן א"ל רבא והא [ה] פטרו אינהו קתני ועוד אם איתא אפילו מבכור בהמה טהורה נפטרו אלמה תנן *לא נפטרו מבכור בהמה טהורה אלא מפדיון הבן ופטר חמור אלא אמר רבא הכי קתני [ז] *כהנים ולוים (ח) פטרו הן עצמן מקל וחומר אם הפקיעה [ז] קדושתן של לוים קדושת של ישראל במדבר לא יפקיע את של עצמן אשכחן אדם בהמה °טמאה מנלן אמר קרא °אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה כל שישנו בבכור אדם ישנו בבכור בהמה טמאה וכל שאינו בבכור אדם אינו בבכור בהמה טמאה אמר ליהרב ספרא לאביי לדידך דאמרת בהמתם בן לוי דהוה ליה שה דאפקע ליפקע [ח] דלאהוה ליה שה *דליפקע לא ליפקע בין לדידך בין לרבא בן חדש דאפקע ליפקע פדרות מבן חדש דלא אפקע לא ליפקע לויה לא תיפקע אלמה *אמר רב אדא בר אהבה °לויה שילדה בנה פטור מחמש סלעים הא לא קשיא כדמר בריה דרב יוסף משמיה דרבא דאמר פטר רחם בפטר רחם תלה רחמנא ואהדרן שלא היה באותו מנין לא ליפקע דתניא למה נקוד על אהרן שבחומש הפקודים שלא היה באותו מנין אמר קרא הלוים הוקשו כל הלוים זה לזה כהנים מנלן כדרבי יהושע בן לוי *דאמר ר' יהושע בן לוי בעשרים וארבעה מקומות נקראו כהנים °לוים וזה אחד מהן °והכהנים הלוים בני צדוק

לויה שילדה בנה פטור מחמש סלעים הא לא קשיא כדמר בריה דרב יוסף משמיה דרבא דאמר פטר רחם בפטר רחם תלה רחמנא ואהדרן שלא היה באותו מנין לא ליפקע דתניא למה נקוד על אהרן שבחומש הפקודים שלא היה באותו מנין אמר קרא הלוים הוקשו כל הלוים זה לזה כהנים מנלן כדרבי יהושע בן לוי *דאמר ר' יהושע בן לוי בעשרים וארבעה מקומות נקראו כהנים °לוים וזה אחד מהן °והכהנים הלוים בני צדוק

דין הוא שתפקיע את של עצמן גרם ומי גרם שתפקע לא גרם מי: **דהא** פטרו אינהו קתני. מריש דקתני וכהנים ולוים פטורין לא קשה מידי לדיקא לפרש פטורין מלקדש פרי חמוריהן קאמר ולא פטורין הן עצמן אבל פטרו משמע פטרו אינהו: **ועוד** אם איתא. דדרשינן קל וחומר גבי בהמה מבכור בהמה טהורה דילהו הפקיעה בהמת ישראל: **אלמא מגן כו'.** בפרק שני (נקמן דף יג.): **אלא אמר רבא.** נבי בהמה לא דרוש רבנן קל וחומר מדלעיטריך לאקושי בכור בהמה לבכור אדם דכל שאינו בבכור אדם דין תורה אור

אינהו פטרי אדם אדם פטר בהמה בהמה ומעמר מינה גבי בהמה [ג] לא אחייה לעמר דבכורה פטרה דכתיב °קח את הלוים תחת בכור בבני ישראל ואת בהמת הלוים תחת בהמתם אמר אביי הכי קאמר כהנים ולוים פטורין בהמתם מקל וחומר [ד] אם הפקיעה בהמתם של לוים בהמה של ישראל במדבר דין הוא שתפקע את של עצמן א"ל רבא והא [ה] פטרו אינהו קתני ועוד אם איתא אפילו מבכור בהמה טהורה נפטרו אלמה תנן *לא נפטרו מבכור בהמה טהורה אלא מפדיון הבן ופטר חמור אלא אמר רבא הכי קתני [ז] *כהנים ולוים (ח) פטרו הן עצמן מקל וחומר אם הפקיעה [ז] קדושתן של לוים קדושת של ישראל במדבר לא יפקיע את של עצמן אשכחן אדם בהמה °טמאה מנלן אמר קרא °אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה כל שישנו בבכור אדם ישנו בבכור בהמה טמאה וכל שאינו בבכור אדם אינו בבכור בהמה טמאה אמר ליהרב ספרא לאביי לדידך דאמרת בהמתם בן לוי דהוה ליה שה דאפקע ליפקע [ח] דלאהוה ליה שה *דליפקע לא ליפקע בין לדידך בין לרבא בן חדש דאפקע ליפקע פדרות מבן חדש דלא אפקע לא ליפקע לויה לא תיפקע אלמה *אמר רב אדא בר אהבה °לויה שילדה בנה פטור מחמש סלעים הא לא קשיא כדמר בריה דרב יוסף משמיה דרבא דאמר פטר רחם בפטר רחם תלה רחמנא ואהדרן שלא היה באותו מנין לא ליפקע דתניא למה נקוד על אהרן שבחומש הפקודים שלא היה באותו מנין אמר קרא הלוים הוקשו כל הלוים זה לזה כהנים מנלן כדרבי יהושע בן לוי *דאמר ר' יהושע בן לוי בעשרים וארבעה מקומות נקראו כהנים °לוים וזה אחד מהן °והכהנים הלוים בני צדוק

בכבשי חמור [י] עסקינן ופר"ח ס"ק מתניתין כהנים ולוים פטורין מפדיון פטר חמור מה°טעם דהם עצמן פטורין מק"ו לכן משמיע בהמה מעמה מדלאתקש לאדם ולשון סכי קאמר ק"ק לפי זה: **דלא** הוה ליה שה לאפקע בן לוי. ומ"ת מ"מ אפקע אם פטר שה שלו בן לוי שלא היה לוים שה וי"ל אין בן ק"ו [יא] לא אמר הכתוב לקחת בהמה שלו אם לא אחר אלא תחת בהמה של ישראל מ"מ בדיליה כשם ו עבדינן ק"ו: **בן** חדש דאפקע ליפקע. נא קאמר בלוי דאפקע בן חדש שבו לבפקיע בכורות ישראל ליפקע בכורות עצמו כיון שכיולא בו בפשוט מפקיע בכורות ישראל אבל אותו שהיה פחות מבן חדש באותה שעה לא תפקיע בכורות של עצמן ופש"מ שאחרי כן נעשה בן חדש וכן נבכורות משם ואילך דכיון דבאותה שעה לא מפקיע גם לדורות כדדרשינן בסמוך והיו בהמתם יכו: **בפטר** רחם תלה רחמנא. פ"ה כיון דרחם דהך לויה הוא [טו] משמתת לבויים כולן פטורין אפי' פחות מבן חדש בן לויה [יג] פטור משמע מצ"ל הך פרכא דפטר רחם ולא בעמיע דבר [ז] אלא נגמרי מתגלה בעניין דפטר רחם [יד] בבן לוי שהוא פחות מבן חדש אין בו שום גרישותא אלא כמה שהוא פחות מבן חדש והכי הוא בן לוי וכיון דבפטר רחם תלה רחמנא [טו] מה שהוא בן לוי אף אם יכולת בן חדש עד שנעשה בן בפשוט מפקיע בכורות ישראל אבל אותו שהיה פחות מבן חדש באותה שעה לא תפקיע בכורות ישראל אבל אם נעשה בן חדש בן לוי שהוא מגין. ז] פ"ה לא הוא אלא בכמותו אינו מגין. **ואהדרן** שלא היה באותו מנין: שמעינו לוי ואמ"ש שמתחר בן נעשה בן חדש וכן נבכורות משם ואילך דכיון דבאותה שעה לא תפקיע גם לדורות כדדרשינן יכו: **בפטר** רחם תלה רחמנא. פ"ה כיון דרחם דהך לויה הוא [טו] משמתת לבויים כולן פטורין אפי' פחות מבן חדש בן לויה [יג] פטור משמע מצ"ל הך פרכא דפטר רחם ולא בעמיע דבר [ז] אלא נגמרי מתגלה בעניין דפטר רחם [יד] בבן לוי שהוא פחות מבן חדש אין בו שום גרישותא אלא כמה שהוא פחות מבן חדש והכי הוא בן לוי וכיון דבפטר רחם תלה רחמנא [טו] מה שהוא בן לוי שהוא